Aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel

Onderwerp
Landschapsfonds en Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023

Beslispunt(en)
1. Tot het instellen van een landschapsfonds;
2. Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 vaststellen

Toelichting

Aanleiding / motivering
De gemeente Eijsden- Margraten is een groene landschappelijk fraaie gemeente. De gemeente heeft een omvangrijk buitengebied waarin wordt gewoond, gerecreëerd en gewerkt. Natuurterreinen zijn veelal in eigendom van terreinbeheerders als Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Limburgs landschap. Het omliggende land, het buitengebied, is voornamelijk eigendom van particulieren en agrariërs. Het is voor 60 % in agrarisch gebruik. De afgelopen 70 jaar is het kleinschalige agrarisch gebied onderhevig aan schaalvergroting. Door het grootschaligere gebruik van dit gebied zijn er steeds minder landschapselementen. De stikstof problematiek en de transitie van de landbouw hebben mogelijk een toename van akkerbouwareaal tot gevolg, waardoor verdere verschraling van het landschap op de loer ligt.

Relatie met bestaand beleid en strategische visie / integraliteit
In het manifest Buitengewoon Buitengebied heeft de gemeenteraad van Eijsden-Margraten, op 18 maart 2021, beschreven dat we streven naar een uitbreiding van ons groenblauwe landschappelijke raamwerk, met meer authentieke landschapselementen en betere ecologische verbindingen, zodat ons cultuurlandschap wordt versterkt. Deze ambitie wordt uitgewerkt in een gebiedsdifferentiatiekaart. Momenteel worden de aanwezige landschapselementen geïnventariseerd in de natuurwaarden kaart. De gebiedsdifferentiatiekaart die wordt opgesteld brengt in beeld waar de wens ligt het groenblauwe netwerk te versterken. Naar verwachting zal in 2024 deze kaart gereed zijn, aangeboden worden aan het college en vervolgens aan de raad. Dit is de uitwerking van het prioritaire thema ‘’landschap’’, dat later wordt verankerd in het omgevingsplan.

Landschapsfonds
Om invulling te geven aan de opdracht van onze raad om het groenblauwe landschappelijk raamwerk uit te breiden wordt een landschapsfonds opgezet. Het fonds voorziet in het bundelen van budgetten en het duurzaam financieren van landschapsprojecten. De gemeente heeft geen directe rol in de realisatie van de Natura 2000 gebieden of het natuurnetwerk, echter wel in landschappelijke verfraaiing. Het financieren van het groenblauwe landschappelijk raamwerk kan deels via het landschapsfonds geschieden.

Gevolgen

Burgerparticipatie, toelichting en verantwoording
Het landschapsfonds is een middel om landschapsprojecten te financieren, burgerparticipatie is hierbij nog niet aan de orde. Wellicht dat het in de toekomst mogelijk wordt voor burgers aan het fonds te doneren.
De Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 biedt burgers nadrukkelijk de kans o m mee te werken aan de versterking van het landschappelijke groenblauwe raamwerk.

Financiële en personele aspecten, incidenteel / structureel, begrotingspost
Om te komen tot een structureel fonds wordt na goedkeuring van voorliggend raadsbesluit per 2023 gestart met een pilot van ruim 2 jaar. Tijdens deze pilot periode wordt het fonds gevuld met structurele landschapsmiddelen uit de begroting.
Er is jaarlijks € 100.000,- aan structurele gemeentelijk budget gereserveerd. Daarnaast heeft de Raad toegezegd om € 120.000,- uit de toeristenbelasting in te gaan zetten voor landschap, vanaf 2024 is dat 30 cent per overnachting.

Aanvullend op het gemeentelijke budget heeft de Provincie Limburg eenmalige € 100.000,- subsidie toegezegd

	Financiële bijdragen	*Gereserveerd bedrag*
1.	Structurele gemeentelijke bijdrage	€ 100.000
2.	Structurele gemeentelijke bijdrage vanuit toerismebelasting	€ 120.000
3.	Eenmalige provinciale bijdrage	€ 100.000
totaal		**€ 320.000**

De gemeentelijke middelen in het fonds kunnen niet verjaren. Gedurende de pilotfase wordt verder onderzocht hoe de middelen uit het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu en overige compensatiegelden van de gemeente Eijsden-Margraten toegevoegd kunnen worden aan het fonds.

Onderbouwing uitgifte fonds

Het landschapsfonds faciliteert de realisatie van landschapsprojecten via twee onderdelen:

Onderdeel 1: Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023
De Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 heeft tot doel om nieuwe kleine landschapselementen binnen de gemeente te realiseren. Denk hierbij aan boomgaarden, hagen, bosjes, graften, poelen en solitaire bomen buiten de bebouwde kernen

De aanleg van nieuwe landschapselementen wordt via de Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 mogelijk gemaakt. Inwoners van en grondeigenaren binnen onze gemeente worden in de mogelijkheid gesteld om op eigen gronden binnen onze gemeente tegen gereduceerd tarief landschapselementen aan te leggen.

Het Centrum voor Natuur en Milieu Educatie (CNME) uit Maastricht faciliteert de aanlegregeling. Het CNME zal het proces begeleiden en de communicatie verzorgen. De voorwaarden zijn vastgelegd in de subsidieverordening. Het fonds gaat niet het beheer van deze elementen vergoeden, de beheer verantwoordelijkheid ligt bij de eigenaar van het element. Waar mogelijk kan de initiatiefnemer gebruik maken van de provinciale subsidie voor landschapsbeheer (het aNLB)

Alle gehonoreerde locaties zullen, na afloop van het plantseizoen, op kaart worden gezet en openbaar worden gemaakt via de website van de gemeente Eijsden-Margraten.

Onderdeel 2 Landschappelijke projecten:
De gemeente heeft het Landschapsontwikkelingsplan Eijsden en Margraten (LOP) vastgesteld. Hieronder vallen een groot aantal projecten die een positieve bijdrage leveren aan het landschap. Het LOP is in de bijlage opgenomen.

Het fonds draagt bij aan de voorbereiding en de uitvoering van gemeentelijke projecten uit het LOP.

Planning, uitvoering en evaluatie van het landschapsfonds
November 2023 tot april 2026

Communicatie
De Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 wordt breed gecommuniceerd om onze inwoners uit te dagen zelf actief privé bezit te vergroenen, middels landschapselementen.

Maatschappelijke effecten
De maatschappelijke effecten zijn groot en draagt met name bij aan de leefbaarheid. Het aanbrengen van landschapselementen en realisatie van landschapsprojecten draagt in positieve zin bij aan de klimaatdoelstellingen, vergroot de biodiversiteit en versterkt de recreatieve beleving.

Privacy
De persoonsgegevens van deelnemers worden beschermd. Daarnaast wordt met het CNME een verwerkersovereenkomst gesloten.

Risico's
- De Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 kent een plafond waarna de regeling wordt gesloten voor het boekjaar.
- Het opzetten van projecten heeft een langere looptijd nodig, de eerste jaren kan de uitgifte dan ook tegenvallen.
- Het eerste jaar zal de Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 nog bekendheid moeten krijgen binnen de gemeente.

Het college van Eijsden-Margraten
De gemeentesecretaris, De voorzitter,

Drs. M.A.G. Gerits mr. A. Krijnen

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Eijsden-Margraten

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

gelet op de behandeling in de Dialoogvergadering Leefomgeving;

Besluit:
1. Tot het instellen van een landschapsfonds;
2. Dat de Subsidieverordening aanleg kleine landschappelijke elementen Eijsden-Margraten 2023 wordt vastgesteld.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 september 2023.

De griffier,	De voorzitter,
Mr. M. Verbeet	Mr. A. Krijnen